

štýl - špecifický, diferencovaný spôsob utvárania umeleckého *diela*, príp. súboru umeleckých diel spojených osobou jedného tvorca alebo skupinou tvorcov (pozri *atribúcia; tingatinga*); na vzniku diela sa podieľajú objektívne faktory dané kontextom sociálnym a kultúrnym, a subjektívne dispozície autora; rozlíšenie štýlov: sociálne hľadisko (dvorský štýl), zameranie, funkcia a charakter (majestátny, monumentálny); pozri *kanonický poriadok, stĺpový poriadok grécky (dórsky, iónsky, korintský), stĺpový poriadok rímsky (toskánsky, kompozitný); architektonické tvaroslovie, architektonický poriadok; maniera, dejepis umenia, umenie; sloh; umelecké štýly*

Baleka v súvislosti s heslom *sloh*: sloh tiež štýl, termín v 16. storočí splyvajúci s pojmom *maniera*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Art_movement_stubs

<http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Style>

štýl adamovský - *Adam-style*

štýl amarnský - *amarnský štýl*

štýl architektonický - *architektonický štýl*

štýl autorský - *štýl individuálny*

štýl Bábuška - *Bábuška štýl*

štýl Blondel - *Styl Blondel/Styl Pompadour*

štýl dekoratívny - 1.*dekoratívny štýl*

2.*decorated style*

štýl Depeche Mode - *Depeche Mode štýl*

štýl disko - *disko-štýl*

tzv. **štýl dospelého zvierat'a** - pozri *orientalizujúce obdobie*

štýl drsný - *drsný štýl*

štýl druhého cisárstva/druhý empír/štýl Napoleon III. - Dudák: štýl architektúry a vnútornej výzdoby vo Francúzsku počas vlády Napoleona III. (vláda 1852-70); je výrazom programového návratu k dobe predrevolučnej; vyznačuje sa pompéznou architektúrou s prvkami *neobaroka* ale aj rokoka (pozri *neorokoko*); výrazná je aj farebnosť architektúry; významným architektom bol Jean-Louis Charles Garnier

-znovu obrodienie *empíru* z čias vlády Napoleona III. (1852-1870) nazývané *druhý empír*; nazývaný aj *štýl druhého cisárstva*

tzv. **štýl druhý poľovnícky** - tzv. *druhý poľovnícky štýl*

štýl farbistý - *farbistý štýl*

štýl fikellura - pozri *fikellura*

štýl flamboantný - pozri *flamboantná gotika*

štýl florido - *Florisov štýl*

štýl Florisov - *Florisov štýl/florido štýl*

štýl frankokantaberský - *frankokantaberský štýl*

štýl geometrický - *geometrický štýl*

štýl georgiánsky - *georgiánsky štýl*

štýl halštatský - *halštatský štýl*

štýl Heavy metal - *Heavy metal štýl*

štýl Herrerov - *desornamentado/estilo desornamentado*

štýl historický - štýl určitej epochy; charakteristické črty, ktoré je možné rozpoznať ako spoločné pre kolektívnu tvorbu daného obdobia alebo v dielach popredných umeleckých osobností danej epochy

štýl hojšálovský - *hojšálovský štýl*

štýl individuálny/autorský - *štýl* charakteristický pre konkrétneho umelca

štýl inkrustačný - *inkrustačný štýl*

štýl internacionálny - *internacionálny štýl*

štýl isabelský/isabelinský - španielsky neskorogotický štýl architektúry s boharou ornamentikou, ktorého tvary vychádzali z textilných čipiek (1480-1510); jeho kombináciou s ranorenesančným *platereským štýlom* vzniká *Gótico florido*; podobné znaky ako portugalský *manuelský štýl*; pozri *architektúra španielska*

štýl jagellonský - *jagellonská gotika*

štýl jakubský - *jakubský štýl*

štýl kamarský - *kamarský štýl*

štýl kobercový - *kobercový štýl*

štýl korintský - korintský štýl

štýl krásny - tzv. krásny štýl

štýl „krásnych mečov“ - regionálny štýl z 2.st.pr.Kr. s charakteristickou výzdobou (keltské umelecké remeslá);
ryté a tepané diagonálne motívy na kovových častiach pošiev a opaskov

štýl kvetinový/štýl kvitnúci - špaň. *estilo flórico/Gotico florido*

štýl kvetinový/kvetový - tal. *stile floreale*

„štýl kvetový“ - „štýl kvetinový“

štýl kvitnúci - štýl kvetinový

tzv. **štýl lámaný** - neskorogotický štýl ostrých obrysov a zložitých kompozícií *drapérie*; uplatňoval sa v *malbe* a *sochárstve*; pozri *internacionálna gotika, flámska gotika, „krásny sloh“, mäkký štýl*

K. Witz: Sv. Katarína a Mária Magdaléna (1440)

štýl laténsky - laténsky štýl

tzv. **štýl mäkký - mäkký štýl**

štýl maliarsky - maliarsky štýl

štýl manuelský - manuelský štýl

štýl mudéjarský - mudéjarský štýl

štýl Mucha - parížsky názov pre tvorbu *afišistov*, ovplyvnených *plagátovou* tvorbou A. Muchu

štýl Napoleon III. - štýl druhého cisárstva

štýl Natural - Natural štýl

tzv. **štýl neprenosný** - umelecká tvorba v 2.pol.20.storočia, ktorá ako materiál používa základný prvok - krajinu;
pozri *earth art, land art*

štýl oblúčikový - *oblúčikový štýl*

štýl ornamentálny - *ornamentálny štýl*

štýl ozdobný - *ozdobný štýl*

tzv. **štýl palácový** - tzv. *palácový štýl*

štýl palaiologovský - *palaiologovská renesancia*

štýl perpendikulárny - *perpendikulárna gotika*

štýl pittura metafisica - talianské pomenovanie *metafyzickej malby*; pozri aj *scula metafisica*

štýl plamienkový - *flamboantná gotika*

štýl platereský - *platereský štýl*

štýl Pompadour - tzv. *Style Pompadour*

štýl prázdneho priestoru - charakteristický kompozičný prvok *čínskeho výtvarného umenia*, osobitne čínskeho *čchan-budhistického maliarstva*; v *japonskom umení* rozvíjaný akademickým maliarskym prúdom v období *Edo/Tokugawa* (maliar *H. Tóhaku*); prostý a premyslene jednoduchý tvar zachytený technikou *tušovej malby* je vyvážený a súčasne umocnený veľkým „prázdny“ priestorom; porovnaj *horor vacui*; *štyri živly* (www)

H. Tóhaku: Sosnový les

štýl protogeometrický - *protogeometrický štýl*

štýl protokorintský - *orientalizujúce obdobie/protokorintský štýl*

štýl Püchler-Muskalovský - *Püchler-Muskalovský štýl*

štýl rap - *rap štýl*

štýl regionálny, kmeňový, národný - napr. *dórsky, iónsky, korintský sloh*, „*štýl krásnych mečov*“, „*triumfalis*“, *regionalizmus*

štýl rentgenový - *rentgenový štýl*

štýl retro - *retro štýl*

štýl ríšsky - *ríšsky štýl*

štýl ruský - *ruský štýl*

štýl safari - *safari štýl*

štýl singulárny - *štýl konkrétneho umeleckého diela*

štýl Techno - *Techno štýl*

štýl teriomorfný - *teriomorfný štýl*

štýl tchangský - *tchangský štýl*

štýl tingatinga - *tingatinga*

štýl trimfalis - „*triumfalis*“

štýl tudorský - *tudorská gotika*

štýl umeleckého smeru - špecifický spôsob utvárania umeleckého diela; príznačný pre určité obdobie, školu; napr. *impresionizmus, štýl Mucha*

štýl vegetabilný - *vegetabilný štýl*

štýl vendelský - *vendelský štýl*

štýl zoomorfný - *zoomorfný štýl*

štýl zvislý - *zvislý štýl*

štýl životný - životný štýl
Štylfríd -

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=5

Neznámy autor: Súboj rytiera s drakom (Ilustrácia ku kronikám o Štylfrídovi, Bruncvíkovi a o panne Vlaste, 1501 – 1600)

Neznámy autor: Zabitie rytiera pred stanom (Ilustrácia ku kronikám o Štylfrídovi, Bruncvíkovi a o panne Vlaste, 1501 – 1600)

štylizácia - v *umení*: osobitý spôsob spracovania *diela* podľa určitého obsahového a formálneho hľadiska; tiež pretváranie umeleckého diela zobrazením skutočnosti využitím výrazových možností daného druhu umenia; pozri *ornament*; *odraz/teória odrazu*; *extáza*; *karikatúra*, *geometrizačia*; *aranžovanie*

Strmeňová nádoba s chobotnicou (mykénska keramika, 1200-1100 pr.Kr.)

M. A. Bazovský: Dedinou (1950)

štýlová kritika/slohová kritika – kritika štýlová

štýly a odrody jazykové - jazykové odrody a štýly

štýly umelecké - umelecké štýly

štyri - pozri *symboly číselné: 4; tetra*

41 (skupina) - ruská *dadaistická* skupina, viac literárneho zamerania; pozri *skupina Ničevoki, skupina Čerez; maliarstvo ruské*

Štyri apokalyptické bytosti - jeden z názvov pre námet *Videnie štyroch apokalyptických bytostí*

Štyri bytosti/Štyri zvieratá - Videnie štyroch apokalyptických bytostí

štyri elementy - štyri živly

Štyri fázy krutosti - séria štyroch tlačených rytín zverejnených anglického maliara *W. Hogartha* v 1751; každá líči inú etapu v živote fiktívneho Toma Nero; počnúc týraním psa, keď bol dieťaťom, týraním koňa v dospelosti, lúpežou, zvädzaním a vraždou a konečne v štvrtej fáze krutosti odmena za predošlé krutosti: telo Toma Nera je po poprave znetvorené chirurgmi v *anatomickom divadle*

https://en.wikipedia.org/wiki/The_Four_Stages_of_Cruelty

W. Hogarth: Prvé štádium krutosti (rytina, 1751)

W. Hogarth: Druhé štádium krutosti (rytina, 1751)

W. Hogarth: Tretie štádium krutosti (rytina, 1751)

W. Hogarth: Štvrté Tretie štádium krutosti (rytina, 1751)

štyri kontinenty - v alegórii pozri *Afrika, Ázia, Európa, Amerika*

štyri posledné veci človeka - Hall v súvislosti s heslom *Posledný súd*: štyri posledné veci človeka sú *smrť, súd, nebo* alebo *peklo*

štyri ročné obdobia - pozri *ročné obdobia*

štyri ruky - *ruky štyri*

štyri slobody - v angl. *Four-Freedoms-Symbol*; zobrazované ako štyri kolmé pásy v ľubovoľnej farbe, prevážne však červenej: sloboda názoru, sloboda presvedčenia, sloboda od biedy, sloboda od agresie; symbol so silnou odozvou medzi Spojencami počas 2.sv.vojny; propagácia myšlienky národnej jednoty ľudstva, ktorá našla svoju realizáciu v založení Organizácie spojených národov (*OSN*); symbol štyroch pásov predchodcom neskoršieho znaku tejto organizácie - zemegule

štyri stĺpy cirkvi - pozri *cirkevní otcovia*

štyri svetadiely - Biedermann v súvislosti s heslom *jablko*: na antickej *minci* sa zachoval obraz troch *gúľ* predstavujúcich tri svetadiely známe v časoch cisára Augusta (*Ázia, Afrika, Európa*; pozri *rímske mince*)

Hall v súvislosti s heslom *Klaňanie troch kráľov*: v neskorom stredoveku sa traja králi stali stelesnením troch častí známeho sveta (Európy, Afriky a Ázie), ktoré vzdávali úctu Kristovi > *kresťanstvu*; preto bol Baltazár (Afrika) znázorňovaný ako černochoch

Neznámy rezbár (pôvodne Slovenský rezbár z 2. polovice 18.storočia): Európa - Alegória I. (súčasť alegórií štyroch svetadielov, 1750-1800)

Neznámy rezbár (pôvodne Slovenský rezbár z 2. polovice 18.storočia): Ázia - Alegória svetadiela II. (súčasť alegórií štyroch svetadielov, 1750-1800)

Neznámy rezbár (pôvodne Slovenský rezbár z 2. polovice 18.storočia): Afrika - Alegória svetadiela III. (súčasť alegórií štyroch svetadielov, 1750-1800)

Neznámy rezbár (pôvodne Slovenský rezbár z 2. polovice 18.storočia): Amerika - Alegória svetadiela IV. (súčasť alegórií štyroch svetadielov, 1750-1800)

P. P. Rubens: Štyri svetadiely (1612-1614)

štyri svetové strany - svetové strany

štyri svety - pozri *kruh s dvoma vpísanými prekríženými S*

štyri šelmy/štyri zvieratá/Danielovo videnie štyroch zvierat - (*Kniha Danielova 7*); štyri zvieratá vystupujúce z mora (porovnaj *Šelma morská*) predstavujú štyri po sebe idúce svetové ríše, ktoré budú predchádzať koncu času a Božiemu kráľovstvu; videnie čerpá z gréckej mytológie a moderní bádatelia súhlasia s tým, že konkrétna pasáž z Knihy Daniela odráža krízu, ktorá sa prebiehala v *Judsku* v 167-164 pr.Kr., keď *Antiochus IV Epiphanes*, grécky kráľ Seleukovskej ríše sa vyhrážal zničiť tradičný židovský kult boha *Jahve* v Jeruzaleme; štyri zvieratá predstavujú štyri staroveké, po sebe idúce svetové ríše: Babyloniu, Médsku ríšu, Perziu a grécku ríšu zastupovanú Seleukovskú ríšu a Ptolemaiovský Egypt; z Danielovho videnia štyroch zvierat je odvodený námiet *Triumf Boha*; porovnaj *Ezechielovo videnie trónu Jahveho: tetramorf (býk, orol, lev, ľudská bytosť)*

(7,7-17. Kniha Danielova). Danielovo videnie štyroch zvierat. Štyri šelmy (Beatus Arroyo, 1. pol. 13. st.)

(7,7-17. Kniha Danielova). Danielovo videnie štyroch zvierat. Štyri šelmy (Apokalypsa z Valladolid, r. 970)

(4,6-8. Oslava Boha stvoriteľa. Triumf Boha). **Maiestas Domini** (Beatus de Las Huelgas, 1220)

(4,6-8. Oslava Boha stvoriteľa. Triumf Boha). Štyri veľké šelmy (detail, Beatus Silos, 1109)

(4,6-8. Oslava Boha stvoriteľ'a. Triumf Boha). Štyri šelmy (detail, Beatus Facundus, 1047)

J. Swart: Danielovo videnie štyroch beštíí (drevoryt k Biblii vydanej Willemom Vorstermanom, 1528)

J. Swart: Danielovo videnie štyroch beštíí (drevoryt k Biblii vydanej Willemom Vorstermanom, 1528)

A. Collaert podľa Marten de Vos: Alexander Veľký (16.-17.st.)

G. Doré: Danielovo videnie štyroch zvierat (drevoryt, 1866)

štyri telesné štiavy - pozri *štyri temperamety*, Galenos, Paracelsus, kozmický človek

<https://en.wikipedia.org/wiki/Humorism>

https://www.google.sk/search?q=humors&espy=2&biw=1852&bih=951&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwi_ru3az8rLAhVFEpoKHd6NDK0QsAQIQQ&dpr=1

štyri temperamety - Hall: podľa stredovekej fyziológie ľudské telo obsahovalo štyri šťavy, ktoré určovali temperament človeka (sliz: *flegmatik*, krv: *sangvinik*, žlč: *choleric*, čierna žlč *melancholik* (pozri *Melanchólia*); temperamety personifikované v skupinách postáv v knihách *hodiniek* v 15.st.; zriedkavo zobrazované v renesancii

Hall v súvislosti s heslom *baránok*: baránok je *atribútom* flegmatika

<https://sosreb.wordpress.com/tag/miniatury/>

štyri vozy - pozri *Zachariáš*

štyri vznešené pravdy - pozri „*vznešené pravdy*“

štyri záhrady - pozri *Čehar Bagh*

Štyri Zoas - *Vala alebo Štyri Zoas*

štyri živly - gréc. stoicheia – „živly“

-štyri živly: zem, vzduch, oheň a voda symbolizované *kaducetom*; v *perzskom umení* (architektúre) späté s číslom štyri; pozri *pralátka*, *urna*; *kruh s dvoma vpísanými prekríženými S*

Baleka: štyri živly zodpovedajú trom stavom hmoty, pevnému (zem), kvapalnému (voda), plynnému (vzduch) a činiteľi, hybnej sile (oheň), ktorá vedie k premene ich skupenstva; nimi je

vyjadrená dialektika protikladov v podstate a procesoch hmoty; zem a voda sú považované za pasívne, ženský, lunárny a prírodný princíp; vzduch a oheň sú považované za princíp aktívny, mužský, *solárny*, tvorivý, duchovný, racionálne konštruktívny; predstava štyroch živlov je preto spojená so symbolom čísla štyri, *štvorca* a rovnoramenného *križa* (pozri *grécky križ*), významovo znamenajúceho stabilitu, uzatvorenosť a vzájomnú spätosť; v niektorých kozmogonických systémoch je ku štyrom živlom priradovaný ešte piaty (napr. *éter*), považovaný za podstatu a prapríčinu všetkého, aj vlastného zloženia *univerza* zo všetkých štyroch živlov; pozri *živly*, *ženský princíp*, *mužský princíp*, *luna*, *slnečný symbol*, *štvorec*, *križ rovnoramenný*

www: teória štyroch živlov (prvkov, elementov) vychádzala z gréckej prírodnej filozofie, predovšetkým Empedoklovej nauky o štyroch živloch, ktorú prevzal a rozvinul *Aristoteles*; podľa jeho predstáv je základom hmoty primárna matéria (pralátka, matéria prima), ktorá má štyri základné kvality (vlastnosti): horko, chlad, sucho a vlhko; spojením vždy týchto dvoch kvalít vznikajú štyri základné elementy (živly), ktorých vlastnosti sú uvedené v zátvorkách:

oheň (teplo + sucho)
voda (chlad + vlhko)
vzduch (teplo + vlhko)
zem (chlad + sucho)

www: úvahy o štyroch živloch ako večných základoch či prvkoch, na ktorých sa ako z písmen skladá prazáklad sveta, sa vyskytujú už u predsokratovských filozofov a tvoria potom základ starovekej fyziky; podľa neskorších správ pokladal Thalés z Miléty za pralátku sveta vodu, Anaximénés vzduch a *Herakleitos* snáď oheň; nauku o štyroch živloch sformuloval Empedokles, ktorý tiež uvažoval o tom, ako jeden prechádza do druhého; predstava živlu tak stráca svoju nemennosť a podobá sa skôr akejsi fáze; počet štyri pritom nie je náhodný, ale zodpovedá štyrom svetovým stranám a štyrom ročným obdobím; navodzuje tak predstavu všeobecnosti a súčasne istež základnej stálosti tak ako štvorboký dom alebo štvornohé zviera; na štyri živly nadväzuje tiež Hippokratova nauka o štyroch telesných šťavách (humores), ktorých zmesi tvoria „temperament“ či povahu človeka; Platón ešte pridal k štvorici živlov nebeský živul *éter* (aither) a ku každému prisúdil jeden z pravidelných mnohostenov; podľa Aristotela predstavujú štyri pozemské živly kombinácie vlastností teplý/studený a suchý/vlhký a ich spoločným pôvodcom je „piata esencia“ či kvintesencia – nebeský éter; nauka o štyroch živloch mala veľký význam pre *stoikov*, ktorí piaty živul stotožnili s duchom (*pneuma*); o piatich živloch sa hovorí tiež v *budhizme*, kde sa piaty živul nazýva Akaša (duch) alebo v japonskej verzii „*prázdny priestor*“ (pozri *štýl prázdneho priestoru*); v čínskom *taoizme* a ďalších tradíciách sa ako päť živlov uvádza drevo (*strom*), oheň, zem, *kov* (*zlato*) a voda; aj k nim sa viažu rôzne výklady vrátane *astrologických*

	Platón	svetová strana	temperament	symbol
oheň (teplo + sucho)	štvorsten	juh	choleric	△
voda (chlad + vlhko)	osmisten	východ	sangvinik	▲
vzduch (teplo + vlhko)	dvadsaťsten	západ	flegmatik	▽
zem (chlad + sucho)	kocka	sever	melancholik	▼

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&seArchFor=data&page=11

J. Beuckelaer: Štyri elementy – Zem (16.st.)

J. Beuckelaer: Štyri elementy – Voda (16.st.)

J. Beuckelaer: Štyri elementy – Vzdúch (16.st.)

J. Beuckelaer: Štyri elementy – Oheň (16.st.)

G. Romano: Štyri elementy (perokresba hnedým tušom a lavírovanie hnedou farbou, 1530)

J. van Bruegel I., H. van Balen I.: Alegória štyroch elementov (17.st.)

J. Brueghel I.: Alegória štyroch živlov (17.st.)

J. Brueghel I. a H. van Balen I.: Hojnosť a štyri elementy (1615)

J. Breughela II. a H. van Balen I.: Alegória štyroch elementov. Diana a jej nymfy (17.st.)

J. Breughel II. a H. van Balen I.: Alegória štyroch elementov (1630)

J. Brueghel II. a H. van Balen I.: Alegória štyroch elementov (17.st.)

J. Linard: Päť zmyslov a štyri živly (1627)

L. Finson: Alegória štyroch živlov (1611)

J. Brueghel st., H. de Clerk: Štyri elementy (1606)

J. Lievens: Štyri elementy a obdobie života človeka: oheň a detstvo (1668)

S. Stoskopff: Štyri elementy (1630)

štyriadvadsať starcov - dvadsať štyri starcov

Štyria anjeli chránia strom života - piaty grafický list z Dürerovho cyklu *Apokalypsa* (pozri *Apokalypsa Dürerova*); patrí do námetu *Rozlomenie šiestej pečate*; symbolika pomenovania grafického listu odkazuje na výjav *Zjavenie Jána (7)*, známy aj ako *Poznačenie božích služobníkov*, alebo prinajmenšom je súčasťou tohto výjavu: „videl som štyroch anjelov stáť v štyroch uhloch zeme, ktorí držali štyri zemské vetry, aby nevial vietor ani na zem ani na nijaký strom... a (hlas) hovoril im: »Neškodte zemi ani moru ani stromom, dokiaľ nepoznačíme na čelách služobníkov nášho Boha«; pozri *apokalyptické motívy*; porovnaj motív z *Rozlomenia šiestej pečate* pod názvom *Rozviazanie štyroch anjelov*

A. Dürer: Štyria anjeli chránia strom života

Štyria anjeli od rieky Eufrates - alternatívny názov pre kapitolu *Zatrúbenie šiestej polnice* (9,13-21); odvodený z verša 9,13: **Zatrúbil šiesty anjel a od štyroch rohov zlatého oltára pred Bohom počul som hlas, ktorý hovoril šiestemu anjelovi, majúcemu trúbu: Rozviaž štyroch anjelov, spútaných pri veľkej rieke Eufrates.**

(9,13-21. Zatrúbenie šiestej polnice). **Anjeli od rieky Eufrates** (Beatus rukopis, Burgos, 1180)... **Beatus Burgos de Osma ?**

(9,13-21. Zatrúbenie šiestej poľnice). **Anjeli od rieky Eufrates** (Beatus Navarre, 12.st.)

(9,13-21. Zatrúbenie šiestej poľnice). **Štyria anjeli od rieky Eufrates** (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

Štyria anjeli v štyroch uhloch zeme/Anjeli zadržávajú štyri vetry - (Zjavenie 7,1-3); epizóda z kapitoly *Poznačenie Božích služobníkov* (7,1-8); názov odvodený z veršov: **Potom som uvidel štyroch anjelov stáť v štyroch uhloch zeme. Držali štyri zemské vetry, aby nevali na zem ani na more ani na nijaký strom.**

-vo výtvarnom umení (knižné miniatúry, grafika) štvorica zemských vetrov personifikovaná do postáv anjelov; pod rovnakým názvom sa objavujú na piatom liste *Apokalypsy Dürerovej*, kde zemské vetry - fúkajúce hlavy - tvoria vedľajší motív v hornej časti kompozície; ide o zvyčajný spôsob zobrazovania v ranom stredoveku (*sarkofágy*)

-epizóda z kapitoly *Poznačenie Božích služobníkov* (7,1-8)

(7,1. Poznačenie božích služobníkov). **Anjeli zadržávajú štyri vetry** (Beatus Silos, 1109)

(7,1. Poznačenie božích služobníkov). **Anjeli zadržávajú štyri vetry** (Bamberská apokalypsa, 1000-1020)

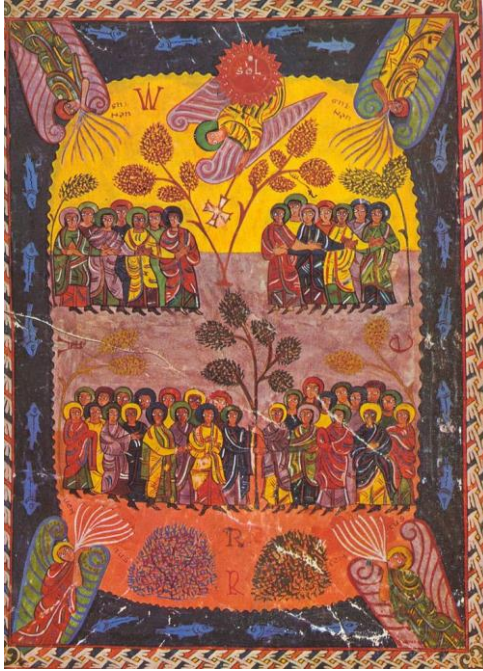
(7,1. Poznačenie božích služobníkov). Štyria anjeli v štyroch uhloch zeme (Beatus Navarre, 12.st.)

(7,1-3. Poznačenie Božích služobníkov). Štyria anjeli v štyroch uhloch zeme (Beatus Saint-Sever, 1060)

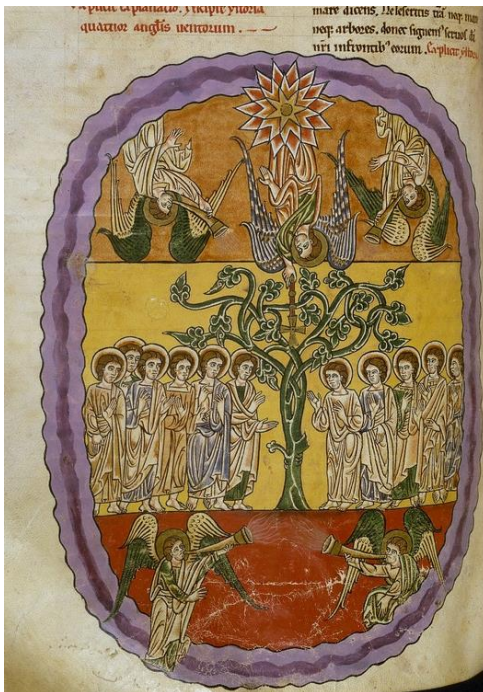

(7,1-3. Poznačenie božích služobníkov). Poznačenie 144 000 (Beatus Facundus, 1047)

(7,1-4. Poznačenie Božích služobníkov). Štyria anjeli chránia strom života (Beatus Escalada, pol. 10.st.)

(7,1-3. Poznačenie božích služobníkov). Anjeli zadržávajú štyri vetry (Beatov rukopis, 1180)

(7,1-3. Poznačenie božích služobníkov). Anjeli zadržávajú štyri vetry (Beatus Manchester, 1175)

(7,1-3. Poznačenie božích služobníkov). Anjeli zadržávajú štyri zemské vetry (Beatus Ginevra, 1047)

Štyria anjeli zadržiavajúci štyri vetry (románska hlavica, Opátstvo Saint-Pierre Mozac vo Francúzsku, okolo 11.-12.st.)

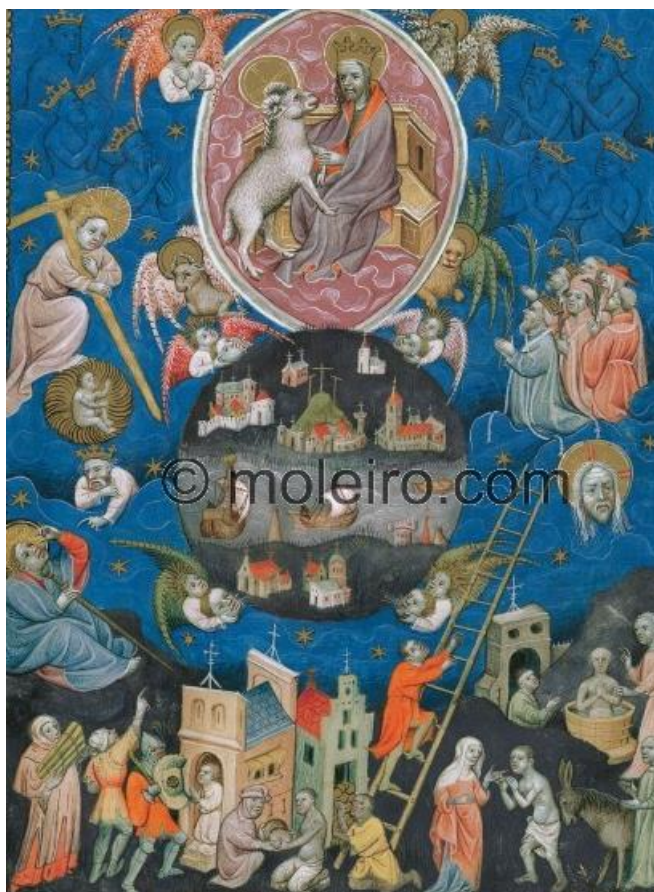
(7,1-3. Poznačenie božích služobníkov). **Anjeli zadržiavajú štyri vetry** (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

(7,1-3. Poznačenie božích služobníkov). Anjeli zadržávajú štyri vetry (Apokalypsa 'Queen Mary, 14.st.)

(7,1-3. Poznačenie božích služobníkov; 7,9-11. Oslava Boha mučeníkmi). Anjeli zadržávajú štyri vetry. Klaňanie Baránkovi (Apokalypsa Jánova, 14.st.)

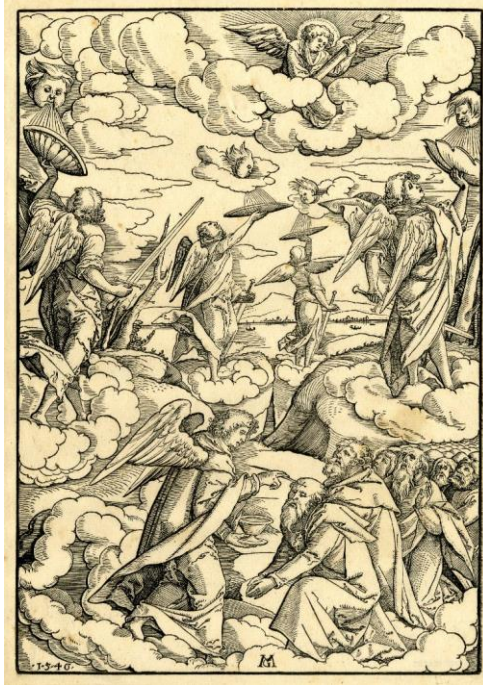

(7,1-8. Poznačenie Božích služobníkov). **Anjeli držia štyri vetry. Anjel s pečaťou živého Boha** (Flámska apokalypsa, 1400)

J. Duvet: Štyria anjeli zadržávajú štyri vetry a poznačenie Božích služobníkov (rytina, 1546-1555)

M. Gerung: Anjeli zadržávajú zemské vetry (Bernier apokalypsa, 1546)

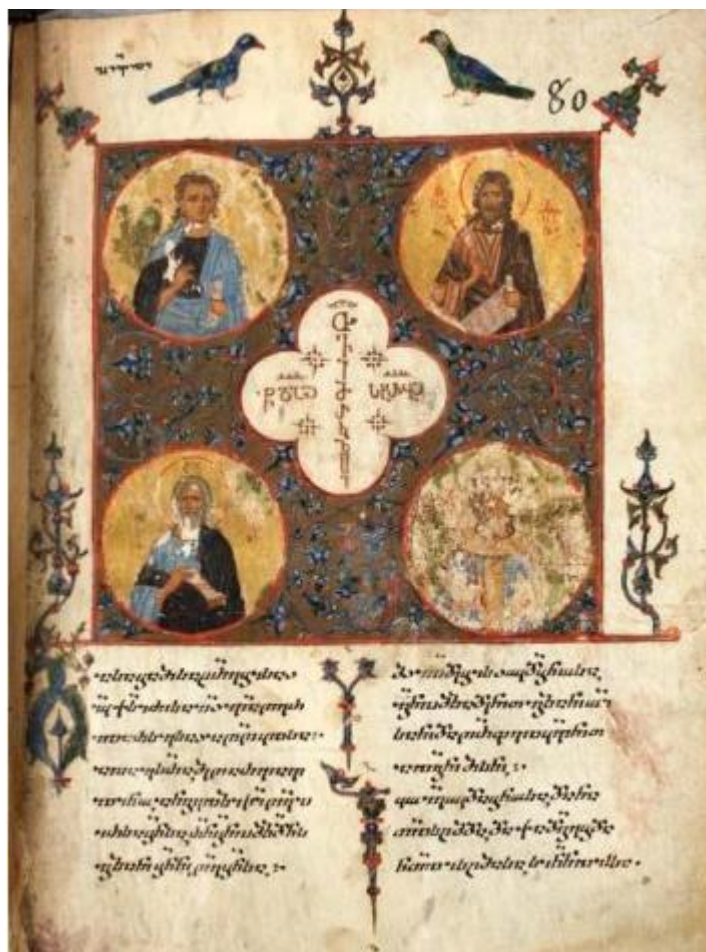
štyria apokalyptickí jazdci - apokalyptickí jazdci

štyria evanjelisti - Hall v súvislosti s heslom *apokalypsa*: apokalyptické bytosti premenené v *symboly* evanjelistov: Matúš (človek alebo anjel), Marek (*lev*), Lukáš (*vôl* alebo *býk*), Ján (*orol*); pozri *symboly číselné:4; evanjelista; synopsis*

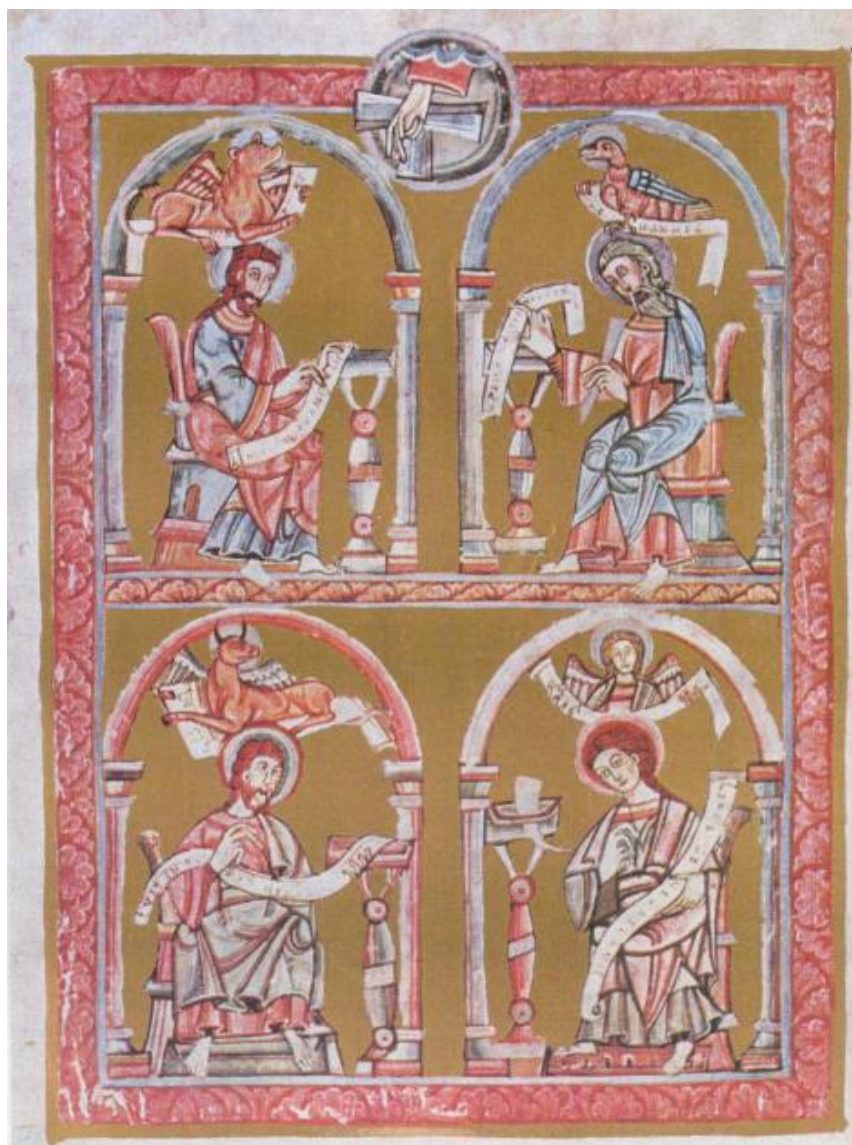
Hall: prvotná kresťanská cirkev, ktorá hojne využívala symbolické predstavy (pretrvávajúca židovská a orientálna tradícia), zobrazovala niekedy evanjelistov ako štyri odkrídlené bytosti; zdrojom tohto spôsobu zobrazovania bol úryvok *Ezechiela* (1,5-14), kde *prorok* hovorí o svojom videní štyroch bytostí; *Zjavenie* opisuje podobné bytosti, ktoré obklopujú Boží trón; sú preto obecné známe ako apokalyptické bytosti a už skoro začali symbolizovať štyroch evanjelistov; stredovekí komentátori pre to hľadali a našli „vysvetlenie“, ukryté v samotných evanjeliách: *Matúša* predstavuje človek (s krídlami), pretože jeho evanjelium začína *Kristovým rodokmeňom*; *Marek* začína svoje evanjelium postavou *Jána Krstiteľa*, ktorý je „hlas volajúci na púšti“ (*Marek 1,3*); komentátori v tom videli narážku na leva; *vôl* alebo *býk*, ktorý symbolizuje *Lukáša*, je obetné zviera a obeťou kňaza *Zachariáša* začína Lukášove evanjelium (*vôl* preto, lebo *býk* bol zakázané obetné zviera Židov); *orol* bol symbolom *Jána Evanjelistu*, lebo tento vták vzlietne najvyššie zo všetkých vtákov k nebesiam; Evanjelium Jánovo bolo odlišné od ostatných (pozri *synoptické evanjeliá*) a najprenikavejšie pochopilo Božie úmysly

Štyria evanjelisti (titulná strana Aachenskeho Nového zákona, 870)

Štyria evanjelisti (Evanjelium Jruchi II, Gruzínsko, 12.st.)

Štyria evanjelisti (iluminácia z Vyšehradského kódexu, 1085)

P. Berruguete: Evanjelista Matúš, evanjelista Marek (súbor Štyria evanjelisti, 15.st.)

Neznámy rytec: Štyria evanjelisti. Lebo tvoje je kráľovstvo, i moc, i sláva na veky, Amen. (1530-1617)

Neznámy rezbár (pôvodne Slovenský rezbár z konca 17.storočia): Sv. Ján Evanjelista (súčasť skupiny štyroch evanjelistov, 1680-1700)

Neznámy rezbár (pôvodne Slovenský rezbár z konca 17.storočia): Evanjelista I. (súčasť skupiny štyroch evanjelistov, 1680-1700)

Neznámy rezbár (pôvodne Slovenský rezbár z konca 17.storočia): Evanjelista II. (súčasť skupiny štyroch evanjelistov, 1680-1700)

Štyria mučeníci z Pávie/Štyria korunovaní mučeníci - v skutočnosti ide o deväť osôb, ktoré sú rozdelené do dvoch skupín: 1. Severus (alebo Secundius), Severiano (us), Carpophorus (Carpoforus), Victorinus (Victorius, Vittorinus); 2. *Claudius*, Castorius, *Symphorian* (*Simpronian*), Nicostratus a Simplicius; podľa Zlatej legendy mená členov prvej skupiny neboli známe v čase ich smrti, ale sa stali známymi po mnohých rokoch; boli nazývaní Štyria mučeníci z Pávie, pretože ich mená boli neznáme; prvú skupinu tvorili (konkrétne *cornicularii* alebo úradníci, ktorí mali na starosti zaznamenávanie všetkých plukov a dokumentáciu); odmietli obetovať *Aesculapovi*, a preto boli zabití na rozkaz cisára Diokleciána (284-305) dva roky po smrti mučeníkov druhej skupiny; boli umčení v Ríme alebo v *Castra Albana*; druhú skupinu podľa kresťanskej tradície tvorili sochári z Sirmiu, ktorí boli zabití v Panónii; odmietli zhotoviť sochy pohanských bohov, mučili ich a nakoniec zavraždili; cisár ich nariadil zaživa pochovať v olovených rakvách a hodiť do mora; pozri *kresťanskí svätci*

https://en.wikipedia.org/wiki/Four_Crowned_Martyrs

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Štyria korunovaní mučeníci (Norimberská kronika, 1493)

Štyria trestajúci anjeli - iný názov pre *Zatrúbenie siestej polnice*
Štýrský Jindřich -

https://www.google.sk/search?q=Picasso+Holubica&espv=2&biw=1834&bih=995&tbm=isch&imgil=zqcMwNPV84rjOM%253A%253BXYCJaIALKAd95M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fmilandaniel.blog.sk%25252Fdetail.html%25253Fa%2525253D815b7a12506af10f5abd90c577056f49&source=iu&pf=m&fir=zqcMwNPV84rjOM%253A%252CXCYCJaIALKAd95M%252C&usg=__70XRyxjmtgXnz5Vlfu0VRY_yuN8%3D&ved=0CCoQyjc&ei=2X5YVJrcAsfvapLbgtAC#facrc=&imgdii=&imgrc=RfMYO7DBjLNguM%253A%3B0_6fvCaONWJerM%3Bhttp%253A%252F%252Fimg.ihned.cz%252Fattachment.php%252F180%252F40025180%252Fituv348CFHIJKNOj6PQcdfghpy1Uw2Rm%252FJindrich-Styrsky-Kostel-na-kopci.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fart.ihned.cz%252Fc1-56287550-rafani-netu%3B600%3B338